

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии**

Аннотация к дипломной работе
**ЭКОЛОГО-БИОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И
ЗАКОНОМЕРНОСТИ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ТРАВЯНИСТОЙ
РАСТИТЕЛЬНОСТИ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ ГОРОДА МИНСКА И
ПРИЛЕГАЮЩИХ ТЕРРИТОРИЙ**

Сергейчик Снежана Игоревна,
Научный руководитель: кандидат биологических наук, доцент Куликова Е.Я.

Минск, 2023

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 97с., 26 рис., 27 табл., 2 прил., 46 источников.

ЭКОЛОГО-БИОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА И ЗАКОНОМЕРНОСТИ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ТРАВЯНИСТОЙ РАСТИТЕЛЬНОСТИ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ ГОРОДА МИНСКА И ПРИЛЕГАЮЩИХ ТЕРРИТОРИЙ

Ключевые слова: флора железных дорог, адвентивные виды, синантропная растительность, экологические факторы, функциональные зоны железной дороги, видовое разнообразие, ценотическое разнообразие.

Объект исследования – травянистая растительность железных дорог г. Минска и прилегающих территорий.

Цель исследования – дать эколого-биологическую характеристику и выявить закономерности распространения травянистой растительности железных дорог г. Минска и прилегающих территорий.

Методы исследований: маршрутно-рекогносцировочный и маршрутно-детальный методы.

В ходе выполнения дипломной работы были получены следующие результаты:

1) Проанализирована ценофлора травяных сообществ железных дорог г. Минска и прилегающих территорий в таксономическом, биоморфологическом, географическом, экологическом и эколого-ценотическом аспектах; дана характеристика ее синантропному компоненту.

Ценофлора исследуемых травяных сообществ насчитывает 163 вида сосудистых растений, относящихся к 119 родам, 42 семействам, 4 классам и 3 отделам, а также включает 2 вида мохообразных. Синантропный компонент ценофлоры насчитывает 140 видов растений, из которых 93 вида (66%) являются апофитами, 47 видов – адвентивными (34%). В адвентивной фракции выявлено 10 видов растений, занесенных в Черную книгу флоры Беларуси.

2) Разработан продромус, дана эколого-ценотическая характеристика и выявлены закономерности распространения травяных сообществ, формирующимся вдоль железнодорожных путей г. Минска.

Синтаксономия травянистой растительности железных дорог г. Минска и прилегающих территорий включает 10 ассоциаций и 2 сообщества, относящихся к 5 классам растительности: *Stellarietea mediae*, *Artemisietea vulgaris*, *Galio-Urticetea*, *Epilobietea angustifolii* и *Molinio-Arrhenatheretea*.

Анализ флоры и растительности железных дорог позволит прогнозировать возможное расселение и проникновение опасных чужеродных растений, разработать рекомендации для контроля и предотвращения инвазий.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 97с., 26 мал., 27 табл., 2 прым., 46 крыніц.

ЭКАЛОГА-БІЯЛАГІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА І ЗАКАНАМЕРНАСЦІ РАСПАЎСЮДЖВАННЯ ТРАВЯНІСТАЙ РАСЛІННАСЦІ ЧЫГУНАК ГОРАДА МІНСКА І ПРЫЛЕГЛЫХ ТЭРЫТОРЫЙ

Ключавыя словы: флора чыгунак, адвентыўныя выгляды, сінантропная расліннасць, экалагічныя фактары, функцыянальныя зоны чыгункі, відавая разнастайнасць, цэнатычная разнастайнасць.

Аб'ект даследавання – травяністая расліннасць чыгунак г. Мінска і прылеглых тэрыторый.

Мэта даследавання – даць экалога-біялагічную характарыстыку і выявіць заканамернасці распаўсюджвання травяністай расліннасці чыгунак г. Мінска і прылеглых тэрыторый.

Метады даследаванняў: маршрутна-рэкагнасцыровачны і маршрутна-дэталёвы метады.

Падчас выканання дыпломнай працы былі атрыманы наступныя вынікі:

1) Прааналізавана ценафлора травяных згуртаванняў чыгунак г. Мінска і прылеглых тэрыторый у таксанамічным, біямарфалагічным, геаграфічным, экалагічным і экалога-цэнатычным аспектах; дадзена характарыстыка яе сінантропнаму кампаненту.

Ценафлора даследаваных травяных згуртаванняў налічвае 163 віда судзістых раслін, якія адносяцца да 119 родаў, 42 сем'яў, 4 класаў і 3 аддзелаў, а таксама ўключае 2 віда мохападобных. Сінантропны кампанент ценафлоры налічвае 140 відаў раслін, з якіх 93 віда (66%) з'яўляюцца апафітамі, 47 відаў – адвентыўнымі (34%). У адвентыўнай фракцыі выяўлена 10 відаў раслін, занесеных у Чорную кнігу флоры Беларусі.

2) Распрацаваны прадромус, дадзена экалога-цэнатычная характарыстыка і выяўлены заканамернасці пашырэння травяных згуртаванняў, якія фармуюцца ўздоўж чыгуначных пуцей г. Мінска.

Сінтаксанамія травяністай расліннасці чыгунак г. Мінска і прылеглых тэрыторый уключае 10 асацыяцый і 2 згуртавання, якія адносяцца да 5 класаў расліннасці: *Stellarietea mediae*, *Artemisietea vulgaris*, *Galio-Urticetea*, *Epilobietea angustifolii* і *Molinio-Arrhenatheretea*.

Аналіз флоры і расліннасці чыгунак дазволіць прагназаваць магчымае рассяленне і пранікненне небяспечных чужародных раслін, распрацаваць рэкамендацыі для кантролю і папярэджання інвазій.

ABSTRACT

Diploma thesis has 97 pages, 26 figures, 27 tables, two appendices, and 46 sources.

ECOLOGICAL AND BIOLOGICAL CHARACTERISTICS AND DISTRIBUTION PATTERNS OF GRASS VEGETATION OF RAILROADS OF MINSK AND SURROUNDING AREAS

Key words: flora of railroads, adventive species, synanthropic vegetation, ecological factors, functional zones of railroad, species diversity, and cenotic diversity.

The object of the study is grass vegetation of railroads of Minsk and surrounding areas.

The aim of the study is to give ecological and biological characteristics and to identify distribution patterns of grass vegetation of railroads of Minsk and surrounding areas.

Research methods: route-reconnaissance and route-detail methods.

The following results were obtained completing the thesis:

1) It was analyzed cenoflora of grass communities of railroads of Minsk and surrounding areas in taxonomic, biomorphological, geographical, ecological and ecological-cenotic aspects; its synanthropic component is characterized.

Cenoflora of the studied grass communities includes 163 species of vascular plants belonging to 119 plant genera, 42 families, four classes, and three divisions, and also includes two species of mosses. Synanthropic component of cenoflora includes 140 plant species, of which 93 species (66%) are apophytes and 47 species are adventive ones (34%). In the adventive fraction, ten plant species, which are included in the Black Book of Flora of Belarus, were identified.

2) Prodromus is developed, ecological and cenotic characteristics are given, and distribution patterns of grass communities along the railroads of Minsk are identified.

Syntaxonomy of grass communities of railroads of Minsk and surrounding areas includes ten associations and two communities belonging to five classes of vegetation: *Stellarietea mediae*, *Artemisietea vulgaris*, *Galio-Urticetea*, *Epilobietea angustifolii* and *Molinio-Arrhenatheretea*.

Analysis of flora and vegetation of railroads will make it possible to predict possible dispersal and penetration of dangerous alien plants and to develop recommendations for control and invasion prevention.